Gemeente Assen

Raadsvoorstel

Onderwerp: *Overgang van PMD-bronscheiding naar PMD-nascheiding per 1 januari 2027*

Kenmerk	93545-2026
Besluitvormende raadsvergadering	2026-11-26
Namens	Het college van burgemeester en wethouders van gemeente Assen De heer M.L.J. Out, burgemeester De heer T. Dijkstra, secretaris

1. Beslispunten

1. Per 1 januari 2027 gemeentebreed over te stappen op nascheiding van PMD.

2. Inleiding

In 2024 heeft IPR Normag onderzoek gedaan naar de toekomstige inrichting van de PMD-inzameling in Assen. Daarbij is geadviseerd een besluit over een eventuele overgang van bronscheiding naar nascheiding uit te stellen totdat duidelijkheid zou bestaan over de nieuwe landelijke ketenafspraken voor PMD. In het coalitieakkoord is vervolgens aangekondigd dat, zodra deze afspraken beschikbaar zouden zijn, een nadere afweging zou worden gemaakt over de toekomstige wijze van PMD-inzameling in Assen.

Deze landelijke duidelijkheid is inmiddels beschikbaar. Met de nieuwe ketenafspraken is het uitgangspunt geïntroduceerd: *'bronscheiding waar het kan, nascheiding waar het moet'*. Tegelijkertijd zijn nieuwe kwaliteitseisen ingevoerd en moeten ondergrondse PMD-inzamelsystemen die door meerdere wooncomplexen worden gebruikt, worden uitgefaseerd.

Voor Assen heeft dit belangrijke gevolgen. Van de 45 bestaande ondergrondse PMD-locaties voldoen 30 niet aan de nieuwe landelijke uitgangspunten. Hierdoor is voortzetting van het huidige PMD-inzamelsysteem voor de hoogbouw niet zonder meer mogelijk.

De landelijke afspraken laten voor een belangrijk deel van de hoogbouw feitelijk weinig beleidsruimte over. Het realiseren van aanvullende ondergrondse PMD-voorzieningen is op grote schaal technisch, ruimtelijk en financieel nauwelijks uitvoerbaar.

Inzameling met PMD-zakken levert weliswaar een goede kwaliteit van het ingezamelde materiaal op, maar leidt tot verrommeling van de openbare ruimte en aantasting van het straatbeeld. Voor de hoogbouw resteert daarmee nascheiding als meest uitvoerbare en toekomstbestendige oplossing.

Deze ontwikkeling staat niet op zichzelf. Met name in grotere en meer stedelijke gemeenten wordt steeds vaker gekozen voor nascheiding van PMD. Het uitfaseren van collectieve PMD-brengsystemen versterkt deze beweging, omdat nascheiding een alternatief biedt voor afzonderlijke PMD-inzameling op locaties waar ruimte voor aanvullende voorzieningen beperkt is.

Tegen die achtergrond is onderzocht of het wenselijk is daarnaast voor de laagbouw een afzonderlijk systeem voor PMD-bronscheiding in stand te houden, of te kiezen voor één uniform systeem voor de gehele gemeente.

Vanuit de wens om te komen tot een toekomstbestendig, uitvoerbaar en betaalbaar inzamelsysteem is in eerste instantie een scenario doorgerekend waarbij de gehele gemeente overgaat op nascheiding en de grijze container eenmaal per drie weken wordt ingezameld. Tijdens de informerende bijeenkomst met uw raad is gesproken over de gevolgen van deze inzamelfrequentie voor inwoners.

Naar aanleiding van deze bijeenkomst is aanvullend ook een variant met inzameling van de grijze container eenmaal per twee weken onderzocht, zodat de afweging zo volledig mogelijk kan worden gemaakt.

In de scenariostudie zijn daarmee de volgende drie scenario's onderzocht:

- Hoogbouw nascheiding en laagbouw bronscheiding;
- Volledige nascheiding voor de gehele gemeente met inzameling van de grijze container eenmaal per twee weken;
- Volledige nascheiding voor de gehele gemeente met inzameling van de grijze container eenmaal per drie weken.

Op basis van de uitgevoerde scenariostudie wordt voorgesteld te kiezen voor gemeentebrede nascheiding van PMD. Daarbij wordt uitgegaan van inzameling van de grijze container eenmaal per twee weken. Deze inzamelfrequentie biedt voldoende inzamelcapaciteit voor inwoners tijdens de overgang naar het nieuwe systeem en sluit aan bij de zorgen en aandachtspunten die tijdens de informerende bijeenkomst met de raad zijn ingebracht.

3. Beoogd effect

Een toekomstbestendig systeem voor de inzameling en verwerking van PMD dat aansluit bij landelijke ontwikkelingen en uitvoerbaar is binnen de lokale situatie.

4. Argumenten

4.1.1 De landelijke afspraken maken een herinrichting van de PMD-inzameling noodzakelijk

Door de gewijzigde ketenafspraken voldoen 30 van de 45 bestaande ondergrondse PMD-locaties niet langer aan de landelijke uitgangspunten. Het huidige systeem kan daardoor niet ongewijzigd worden voortgezet.

Het plaatsen van aanvullende ondergrondse voorzieningen is op grote schaal praktisch, ruimtelijk en financieel nauwelijks uitvoerbaar. Inzameling met PMD-zakken levert weliswaar een goede kwaliteit van het ingezamelde materiaal op, maar leidt naar verwachting tot verrommeling van de openbare ruimte en extra beheerinspanning. Daarom wordt deze oplossing niet wenselijk geacht.

Voor hoogbouw resteert daardoor nascheiding als de meest uitvoerbare en toekomstbestendige oplossing.

4.1.2 Gemeentebrede nascheiding van PMD leidt tot één uniform inzamelsysteem

Omdat voor hoogbouw feitelijk moet worden overgestapt op nascheiding, is onderzocht of het wenselijk is daarnaast voor de laagbouw een afzonderlijk systeem voor PMD-bronscheiding in stand te houden.

Een keuze voor voortzetting van bronscheiding in de laagbouw leidt tot een situatie waarin binnen de gemeente twee verschillende systemen naast elkaar bestaan: nascheiding voor hoogbouw en bronscheiding voor laagbouw. Een keuze voor volledige nascheiding leidt tot één uniform systeem voor alle inwoners van Assen.

Eén uniform systeem zorgt voor eenduidige dienstverlening, communicatie en beheer. Daarmee is het systeem eenvoudiger uitvoerbaar en beter uitlegbaar richting inwoners en sluit het beter aan bij de toekomstige inrichting van de afvalinzameling in Assen.

4.1.3 Volledige nascheiding biedt een gunstiger perspectief voor de afvalstoffenheffing

Onder de nieuwe PMD-systematiek wordt de vergoeding voor ingezameld PMD bepaald door de kwaliteit van het materiaal. Hoe minder vervuiling in het PMD, hoe hoger de vergoeding. Uit de eerste metingen blijkt dat het Asser PMD gemiddeld ongeveer 35% vervuiling bevat. Daarmee valt Assen in kwaliteitscategorie 3A. Om in aanmerking te komen voor een hogere vergoeding moet het vervuilingspercentage dalen naar maximaal 25%. Dat vraagt om een aanzienlijke kwaliteitsverbetering van het ingezamelde PMD. Op basis van de huidige resultaten wordt dit op korte termijn niet realistisch geacht. Daarom is in de scenariostudie uitgegaan van voortzetting van de huidige kwaliteitscategorie en bijbehorende vergoeding.

Tegelijkertijd nemen de kosten voor het verwerken van restafval naar verwachting verder toe door hogere afvalstoffenbelasting, stijgende CO_2-kosten en oplopende verwerkingstarieven. Uit de

scenariostudie blijkt dat volledige nascheiding onder deze uitgangspunten financieel gunstiger uitpakt dan het scenario waarbij laagbouwwoningen PMD afzonderlijk blijven aanbieden.

In de berekeningen is uitgegaan van de huidige stand van de techniek, waarbij ongeveer 70% van het PMD uit het restafval kan worden teruggewonnen. Omdat de techniek voor nascheiding zich blijft ontwikkelen, kan dit terugwinningspercentage in de toekomst verder toenemen.

4.1.4 De milieuprestaties van bron- en nascheiding zijn op hoofdlijnen vergelijkbaar

Uit onderzoek van Rijkswaterstaat blijkt dat het uiteindelijke recyclingresultaat van bron- en nascheiding gemiddeld genomen vergelijkbaar is. Gemiddeld wordt circa 39% van het ingezamelde PMD bij bronscheiding en circa 38% bij nascheiding daadwerkelijk gerecycled.

Deze cijfers betreffen landelijke gemiddelden. De uiteindelijke prestaties zijn afhankelijk van factoren zoals de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen, het scheidingsgedrag van inwoners en de toegepaste sorteer- en recyclingtechnieken. Hierdoor kunnen de resultaten tussen gemeenten en verwerkingsinstallaties verschillen. Zowel goed presterende bronscheidingssystemen als goed presterende nascheidingsinstallaties kunnen betere resultaten behalen dan het landelijk gemiddelde.

Voor de toepassingen waarvoor het uit huishoudelijk PMD gewonnen recyclaat momenteel wordt ingezet, worden geen wezenlijke verschillen gezien tussen brongescheiden en nagescheiden PMD. Wel wijzen recente onderzoeken erop dat kwaliteitsverschillen tussen beide stromen in de toekomst aan betekenis kunnen winnen wanneer gerecycled kunststof vaker wordt ingezet voor hoogwaardige toepassingen, zoals voedselcontactmaterialen.

Een nadere vergelijking van de onderzochte scenario’s is opgenomen in bijlage 1: Vergelijking van de onderzochte PMD-scenario's op kosten, service en milieu.

4.1.5 Een inzamelfrequentie van eenmaal per twee weken is passend bij de overgang naar nascheiding

Met de overgang naar nascheiding wordt PMD niet langer apart ingezameld, maar samen met het overige huishoudelijke afval aangeboden in de grijze container. Hierdoor neemt de hoeveelheid afval in de grijze container toe. In de huidige situatie wordt restafval eenmaal per vier weken ingezameld en PMD eenmaal per twee weken. Door beide afvalstromen samen te voegen zou een inzamelfrequentie van eenmaal per vier weken onvoldoende capaciteit bieden.

Zoals aangegeven is bij aanvang van de scenariostudie een inzamelfrequentie van eenmaal per drie weken als uitgangspunt gehanteerd vanuit de ambitie om meer grondstoffen uit het restafval terug te winnen en de hoeveelheid restafval verder terug te dringen.

Tijdens de informerende bijeenkomst met uw raad zijn diverse vragen gesteld over de gevolgen van een dergelijke inzamelfrequentie voor inwoners en de praktische uitvoerbaarheid daarvan. Naar

aanleiding hiervan is aanvullend ook een variant met inzameling eenmaal per twee weken onderzocht.

Hoewel een inzamelfrequentie van eenmaal per drie weken financieel gunstiger uitpakt, wordt bij de invoering van nascheiding uitgegaan van een inzamelfrequentie van eenmaal per twee weken. Daarmee beschikken inwoners over voldoende inzamelcapaciteit gedurende de overgang naar het nieuwe systeem en kan ervaring worden opgedaan met de nieuwe werkwijze. Op basis van monitoring en evaluatie kan op een later moment opnieuw worden beoordeeld of een lagere inzamelfrequentie mogelijk is.

4.1.6 De overgang naar nascheiding biedt een impuls voor betere grondstofscheiding

Hoewel PMD voortaan via nascheiding uit het restafval wordt teruggewonnen, blijft een goede scheiding van andere afvalstromen onverminderd belangrijk. Sorteeranalyses laten zien dat in het restafval nog aanzienlijke hoeveelheden GFT, papier, glas, textiel en grof huishoudelijk afval aanwezig zijn, die via de bestaande inzamelvoorzieningen of het mobiele inzamelpunt (mobiele GRIP, met vaste inzamelmomenten in de wijken) kunnen worden aangeboden. Vooral een goede scheiding van GFT is van belang. Naast de voordelen voor compostering en recycling draagt dit direct bij aan een betere kwaliteit van de afvalstroom die wordt aangeboden aan de nascheidingsinstallatie en daarmee aan een hoger rendement van de terugwinning van PMD.

De overgang naar het nieuwe inzamelsysteem vormt een natuurlijk moment om te starten met de communicatiecampagne *Schone Stromen*. Met deze campagne, aangevuld met gerichte voorlichting en de inzet van afvalcoaches, worden inwoners gestimuleerd om de beschikbare inzamelvoorzieningen optimaal te benutten en waardevolle grondstofstromen zo schoon mogelijk aan te bieden. Hiermee blijft ook in de nieuwe situatie aandacht bestaan voor het gescheiden aanbieden van GFT, papier, glas, textiel en grof huishoudelijk afval, zodat deze grondstoffen optimaal kunnen worden hergebruikt en het rendement van de nascheiding wordt ondersteund.

5. Kanttekeningen

5.1.1 Korte periode tussen besluitvorming en invoering

De periode tussen de beoogde besluitvorming door de raad en de invoering van het nieuwe inzamelsysteem per 1 januari is relatief kort. Hiervoor is bewust gekozen. Wanneer wordt besloten over te gaan op volledige nascheiding, maar de invoering pas op een later moment plaatsvindt, ontstaat het risico dat inwoners hun gedrag al gaan aanpassen aan de nieuwe situatie. PMD kan dan steeds vaker bij het restafval worden aangeboden, terwijl deze stroom in de tussenliggende periode nog niet wordt nagescheiden. Dit zou kunnen leiden tot een verslechtering van de kwaliteit van de ingezamelde grondstofstromen en daarmee afbreuk doen aan de doelstellingen van het nieuwe systeem.

Door besluitvorming en invoering dicht op elkaar te laten aansluiten, wordt voor inwoners een duidelijke en eenduidige overgang gecreëerd. Daarnaast kunnen de voordelen van nascheiding direct

worden benut en kan direct worden gestart met de communicatiecampagne Schone Stromen. Met de afvalverwerker is afgestemd dat invoering van nascheiding per 1 januari uitvoerbaar is. Daarmee zijn er vanuit de verwerking geen belemmeringen om de overgang direct na besluitvorming te realiseren.

5.1.2 Ontwikkelingen in de landelijke PMD-keten kunnen invloed hebben op toekomstige financiële resultaten

De nieuwe kwaliteits- en vergoedingssystematiek voor PMD is recent ingevoerd. De uiteindelijke effecten van de gewijzigde landelijke afspraken zijn daardoor nog niet volledig uitgekristalliseerd. Toekomstige wijzigingen in vergoedingen, marktontwikkelingen, recyclingtechnieken en kwaliteitseisen kunnen van invloed zijn op de financiële resultaten van zowel bron- als nascheiding.

In de scenariostudie is daarom gerekend met de momenteel beschikbare inzichten en de op dit moment geldende vergoedingssystematiek. Monitoring van de ontwikkelingen binnen de PMD-keten blijft noodzakelijk.

6. Kosten, baten en dekking

De financiële effecten van de verschillende inzamelscenario's zijn in beeld gebracht ten opzichte van het referentiescenario van bronscheiding bij laagbouw en nascheiding bij hoogbouw. Daarbij is gerekend met de huidige kwaliteitscategorie van het Asser PMD. In de scenariostudie is uitgegaan van voortzetting van deze kwaliteitscategorie, omdat op voorhand niet kan worden vastgesteld dat structureel aan de voorwaarden voor een hogere kwaliteitscategorie zal worden voldaan. Naast het voorgestelde scenario van volledige nascheiding met een inzamelfrequentie van eenmaal per twee weken is ook een variant met een inzamelfrequentie van eenmaal per drie weken doorgerekend. Dit omdat, gezien de huidige samenstelling van het huishoudelijk afval, een verlaging van de inzamelfrequentie mogelijk aan de orde kan zijn indien monitoring en evaluatie laten zien dat de hoeveelheid restafval voldoende afneemt.

De financiële effecten zijn berekend als het saldo van de kosten voor inzameling en verwerking van huishoudelijk afval en de daartegenover staande vergoedingen. Een nadere uitsplitsing van de kosten- en opbrengstcomponenten per scenario is opgenomen in bijlage 2.

Het referentiescenario beschrijft de autonome ontwikkeling waarbij bronscheiding bij laagbouw wordt voortgezet en hoogbouw overgaat op nascheiding. Ook in dit scenario stijgt de afvalstoffenheffing naar verwachting met gemiddeld € 29,28 per aansluiting per jaar, voornamelijk als gevolg van hogere verwerkingskosten voor restafval. De bedragen in onderstaande tabel geven de verwachte gemiddelde stijging van de afvalstoffenheffing per scenario weer. Hieruit blijkt dat volledige nascheiding leidt tot een lagere stijging van de afvalstoffenheffing dan het referentiescenario.

De kosten voor het verwijderen van de huidige PMD-inzamelstructuur blijven binnen de resterende boekwaarde van de betreffende voorzieningen. Hierdoor ontstaan geen aanvullende lasten voor de afvalstoffenheffing. De ondergrondse PMD-containers worden herbestemd voor de inzameling van

restafval. De bovengrondse oranje containers worden ingenomen, deels hergebruikt (deksel met andere kleur) en deels afgevoerd voor materiaalhergebruik (afgeschreven containers).

Onderstaande tabel toont de verwachte gemiddelde stijging van de afvalstoffenheffing per aansluiting per jaar over de periode 2027-2030. De financiële onderbouwing van deze bedragen is opgenomen in bijlage 2.

Samengevat is dit het effect op de afvalstoffenheffing, per jaar (gemiddeld over 2027 t/m 2030):

Scenario	***170 kg pppj***	***Toewerken naar 100 kg pppj***
Bronscheiding laagbouw, nascheiding hoogbouw	€29,28	€22,19
Volledig nascheiden (frequentie 1 x 2 weken)	€20,47	€13,37
Volledig nascheiden (frequentie 1 x 3 weken)	€19,26	€12,17

7. Communicatie, participatie

Het voorstel betreft een substantiële wijziging van de wijze waarop PMD wordt ingezameld en verwerkt. Daarom wordt na besluitvorming een uitgebreid communicatie- en implementatietraject uitgevoerd, waarmee inwoners tijdig geïnformeerd worden over:

- de beëindiging van de afzonderlijke PMD-inzameling;
- de wijziging van de inzamelfrequentie van restafval;
- het belang van blijvende scheiding van GFT, papier, glas en textiel.

De effecten van de invoering worden gemonitord aan de hand van inzamelresultaten, klachten- en meldingsgegevens, financiële effecten en ervaringen van inwoners. Na zes maanden vindt een eerste evaluatie plaats gericht op de implementatie en de ervaren dienstverlening. Na één jaar wordt een integrale evaluatie uitgevoerd, waarin de effecten op kosten, service en milieuresultaten worden beoordeeld en waar nodig voorstellen voor bijsturing worden gedaan.

8. Inclusie

N.v.t.

9. Vervolg

Na besluitvorming door de raad wordt de implementatie van volledige PMD-nascheiding voorbereid, zodat invoering per 1 januari 2027 mogelijk is. In het verlengde daarvan wordt de Afvalstoffenverordening gewijzigd overeenkomstig de nieuwe inzamelsystematiek.

Dit vergt een afzonderlijk raadsbesluit dat in december aan de raad wordt voorgelegd. Ook het Uitvoeringsbesluit (collegebesluit) wordt hierop aangepast.

De effecten van de invoering worden gemonitord aan de hand van inzamelresultaten, klachten- en meldingsgegevens, financiële effecten en ervaringen van inwoners. Na zes maanden vindt een eerste evaluatie plaats gericht op de implementatie en de ervaren dienstverlening. Na één jaar wordt een integrale evaluatie uitgevoerd, waarin de effecten op kosten, service en milieuresultaten worden beoordeeld en waar nodig voorstellen voor bijsturing worden gedaan.

10. Bijlage

1. Vergelijking van de onderzochte PMD-scenario's op kosten, service en milieu;
2. Nadere financiële toelichting op de onderzochte scenario's.

De raad van de gemeente Assen,

Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 2026-10-20

Besluit

1. Per 1 januari 2027 gemeentebreed over te stappen op nascheiding van PMD.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van donderdag *2026-11-26*

De raad voornoemd,

Voorzitter: M.L.J. Out

Griffier: J. de Jonge

Ondertekening:

{{esl:Signer1:SignerName:size(200,50)}}

{{esl:Signer1:capture:size(200,50)}}

{{esl:Signer2:SignerName:size(200,50)}}

{{esl:Signer2:capture:size(200,50)}}

VS